

УДК 379.85 (477,82)

Копачинська Галина Василівна,
кандидат географічних наук, доцент

Мазурець Роман Русланович,
кандидат географічних наук, доцент

Руднєва Марина Григорівна,
кандидат географічних наук, доцент

Агапова Ірина Володимирівна

Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна, e-mail: korachinskaja@gmail.com

Національного університету харчових
технологій, м. Київ, Україна

Національного університету харчових
технологій, м. Київ, Україна

Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки, м. Луцьк,
Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОВИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ В МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ (НА ПРИКЛАДІ С. ХВОРОСТІВ)

Мета: вивчити і проаналізувати перспективи розвитку нових видів туризму в межах Волинського прикордоння.

Методика: різноманітними авторами та науковцями в публікаціях, на сторінках періодичної преси та в інтернет ресурсах вивчалися передумови та чинники, характерні риси, проблеми та перспективи розвитку туризму в межах Волинської області. Проте, не дивлячись на всю важливість вивчення особливостей розвитку туризму Волинської області, а також нарощення її туристичного потенціалу, ця тема недостатньо досліджена у вітчизняній науці. Основними методами, котрі були використані при проведенню дослідженні стали системний, аналіз та синтез, історичний, метод порівняння і прогнозування та інші.

Результати: внаслідок проведенню дослідження було з'ясовано, що туристична галузь Волинської області є слабо розвинутою на сучасному етапі. Проте одним з перспективних завдань розвитку України на сучасному етапі є впровадження та застосування різних видів туризму на її території, в тому числі в межах її прикордонних областей. Розширення міжнародних зв'язків відкриває великі можливості для просування національного туристичного продукту на світовий ринок, залучення до світового інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності. Саме тому розвиток туризму та створення сприятливих умов його реалізації є одним з ключових завдань держави.

Наукова новизна: авторами було запропоноване і теоретично обґрунтоване будівництво готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення та вивчено можливість застосування різноманітних видів туризму в с. Хворостів Любомльського району Волинської області. Виявлено і обґрунтовано доцільність розвитку таких видів туризму, як спортивний, освітній, апітуризм, культурно-пізнавальний, розважальний, лікувально-оздоровчий та діловий в межах запропонованої території.

Практична значимість: практичне втілення авторської пропозиції матиме позитивний вплив на нарощення туристичного потенціалу Волинської області, а також створить сприятливі передумови соціально-економічного розвитку даної прикордонної території.

Ключові слова: туризм, вид туризму, туристичний потенціал, Волинська область, с. Хворостів.

УДК 379.85 (477,82)

Копачинская Галина Васильевна,
кандидат географических наук, доцент

Мазурец Роман Русланович,
кандидат географических наук, доцент

Руднева Марина Григорьевна,
кандидат географических наук, доцент

Агапова Ирина Владимировна

Восточноевропейского национального
университета имени Леси Украинки, г. Луцк,
Украина, e-mail: korachinskaja@gmail.com

Национального университета пищевых
технологий, г. Киев, Украина

Национального университета пищевых
технологий, г. Киев, Украина

Восточноевропейского национального
университета имени Леси Украинки, г. Луцк,
Украина

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НОВЫХ ВИДОВ ТУРИЗМА В ПРЕДЕЛАХ ВОЛЫНСКОГО ПРИГРАНИЧЬЯ (НА ПРИМЕРЕ С. ХВОРОСТОВ)

Цель: изучить и проанализировать перспективы развития новых видов туризма в пределах Волынского приграничья.

Методика: различными авторами и учеными в публикациях на страницах периодической печати и в интернет ресурсах изучались предпосылки и факторы, характерные черты, проблемы и перспективы развития туризма в пределах Волынской области. Однако, несмотря на всю важность изучения особенностей развития туризма Волынской области, а также наращивания ее туристического потенциала, эта тема недостаточно исследована в отечественной науке. Основными методами, которые были использованы при проведенном исследовании стали системный анализ и синтез, исторический, метод сравнения и прогнозирования и другие.

Результаты: вследствие проведенного исследования было установлено, что туристическая отрасль Волынской области является слабо развитой на современном этапе. Однако, одним из перспективных задач развития Украины на современном этапе является внедрение и применение различных видов туризма на ее территории, в том числе в рамках ее приграничных областей. Расширение международных связей открывает большие возможности для продвижения национального туристического продукта на мировой рынок, привлечения в мировое информационное пространство, передового опыта организации туристической деятельности. Именно поэтому развитие туризма и создание благоприятных условий для его реализации является одной из ключевых задач государства.

Научная новизна: авторами было предложено и теоретически обосновано строительство гостинично-ресторанного комплекса туристического назначения и изучена возможность применения различных видов туризма в с. Хворостов Любомльского района Волынской области. Выявлено и обоснована целесообразность развития таких видов туризма, как спортивный, образовательный, апитуризм, культурно-познавательный, развлекательный, лечебно-оздоровительный и деловой в рамках предложенной территории.

Практическая значимость: практическое воплощение авторской предложения окажет положительное влияние на наращивание туристического потенциала Волынской области, а также создаст благоприятные предпосылки социально-экономического развития данной приграничной территории.

Ключевые слова: туризм, вид туризма, туристический потенциал, Волынская область, с. Хворостов.

UDC 379.85 (477,82)

Kopachynska Galina Vasyljevna,
Candidate of Geography Sciences, Associate
Professor

East European National University named
after Lesya Ukrainka, Lutsk, Ukraine, e-mail:
kopachinskaja@gmail.com

Mazurets Roman Ruslanovych,
Candidate of Geography Sciences, Associate
Professor

National University of Food Technologies,
Kyiv, Ukraine

Rudneva Marina Grygorjivna,
Candidate of Geography Sciences, Associate
Professor

National University of Food Technologies,
Kyiv, Ukraine

Agapova Iryna Volodymyrivna

East European National University named
after Lesya Ukrainian, Lutsk, Ukraine

PROSPECTS OF THE NEW TYPES OF TOURISM DEVELOPMENT WITHIN THE VOLYN REGION BORDER AREA (ON THE EXAMPLE OF V. KHVOROSTIV)

The goal: to study and analyze the prospects for the development of new types of tourism within the Volyn borderland.

Methods: various authors and researchers in publications on the pages of periodicals and internet resources studied conditions and factors, characteristics, problems and prospects of tourism development in the Volyn region. However, despite the importance of studying the features of tourism in Volyn region development and its increasing potential, this topic is not explored by domestic science. The main methods used in the study were systematic method, analysis and synthesis, historical, method of comparison and prediction, and others.

Results: as a result of the study it was found that the tourist industry in Volyn region is poorly developed today. Nevertheless one of the tasks of Ukraine development at the present stage is the implementation and use of different types of tourism on its territory and within its border regions. Expansion of international relations offers a great opportunity to promote the national tourist product to the world market, involving to the world information space, developing tourism activities. That is why the development of tourism and creating of favorable conditions for its implementation is one of the key tasks of the state.

Scientific novelty: the authors proposed and theoretically justified the construction of hotel and restaurant complex of tourist destination and studied the possibility of different types of tourism using in the village Khvorostiv in Lyuboml'sky district of Volyn region. It was discovered and justified that such kinds of tourism as sports, educational, apitourism, cultural, educational, entertainment, health and wellness, business can be organized within the proposed territory.

The practical significance: practical implementation of the author's proposals will have a positive impact on increasing of tourism potential of Volyn region and create favorable preconditions for socio-economic development of the border territory.

Keywords: tourism, type of tourism, tourism potential, Volyn region, v. Khvorostiv.

Постановка наукової проблеми та її значення. Туристична діяльність в Україні сприяє розвитку територій з привабливими туристичними ресурсами, створюючи нові робочі місця, підвищуючи рівень доходів населення, водночас забезпечуючи збереження історико-культурної спадщини держави. Розвиток туризму в Україні дещо відстає від розвитку в економічно розвинених країнах, хоча за своїм туристично-

рекреаційним потенціалом Україна має всі можливості стати туристичною державою світового рівня. Саме тому розвиток туризму та створення сприятливих умов його реалізації є одним з ключових завдань держави. Одним з можливих варіантів його виконання є розвиток туризму прикордонних територій України прикладом якої є Волинська область.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Різноманітними авторами та науковцями в публікаціях, на сторінках періодичної преси та в інтернет ресурсах вивчалися передумови та чинники, характерні риси, проблеми та перспективи розвитку туризму в межах Волинської області. Багатьма дослідниками аналізувалися різноманітні фізико-географічні та суспільно-географічні чинники та передумови розвитку Волинської області загалом та туризму зокрема. Серед них Б. Клімчук, П. Луцишин, Н. Н. Коцан та ін. [8] та інші, котрі займалися вивченням рекреаційних, лісових та фауністичних ресурсів Волинської області, аналізували їх потенціал та рівень забезпеченості. В іншій книзі «Ґрунти Волинської області» [2] автори аналізували стан ландшафтно-земельного забезпечення Волинської області, а також його вплив на розвиток її туристичного потенціалу. На особливу увагу заслуговує праця Л. В. Ільїна «Ліснокомплекси Українського Полісся», в котрій автор узагальнив дослідження багатьох авторів щодо вивченням водно-рекреаційних ресурсів Волинської області, а також вказав на важливість формування рекреаційних комплексів на базі озер досліджуваної території [3].

Суспільно-географічні чинники розвитку туризму Волинської області вивчалися автором Н. Остеренко в науковому збірнику «Минуле та сучасне Волині та Полісся. Розвиток краєзнавства та краєзнавчої освіти на Волині» [7], котрі можуть бути використані при розвитку нових видів туризму прикордонної території.

Передумови та чинники, характерні риси, проблемні питання та перспективи функціонування територіально-рекреаційний комплексу Волинської області, а також можливі шляхи розвитку туризму в ній вивчав у своєму дисертаційному дослідженні Р.Р. Мазурець [11]. Проте, не дивлячись на всю важливість вивчення особливостей розвитку туризму Волинської області, а також нарощення її туристичного потенціалу, ця тема недостатньо досліджена у вітчизняній науці. Відсутнім залишається суспільно-географічного дослідження розвитку перспективних видів туризму як загалом в Україні так і в її областях зокрема.

Мета статті – дослідити передумови та чинники, характерні риси, проблеми та перспективи розвитку нових видів туризму в межах Волинського прикордоння на прикладі с. Хворостів Любомльського району Волинської області.

Основними завданнями, котрі вирішувалися в процесі дослідження, були: вивчити наукові праці щодо особливостей формування туристичного потенціалу Волинської області, а також розвитку нових видів туризму в ній; проаналізувати передумови та чинники, характерні риси, проблеми та

перспективи розвитку туризму Волинського прикордоння на прикладі с. Хворостів Любомльського району Волинської області.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Туристична галузь Волинської області є слабо розвинутою на сучасному етапі. Що зумовлює потребу розвитку туризму та різних видів туризму в ній для підвищення ролі рекреаційних ресурсів, як чинника оздоровлення населення. Для вирішення даного завдання авторами пропонується побудувати готельно-ресторанний комплекс туристичного призначення та розвивати різноманітні види туризму в с. Хворостів Любомльського району Волинської області.

Для будівництва готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення було обрано запропоновану територію, оскільки Волинська область є прикордонною територією, а одним з пріоритетних завдань прикордонного співробітництва є співпраця в сфері туризму. Прикордонне співробітництво komponує в собі налагодження економічних, суспільних, культурних, добросусідських і, перш за все, міжлюдських контактів. Основна мета прикордонного співробітництва включає в себе спрямованість на гармонізований комплексний розвиток регіонів та поглиблення їх участі в міжнародних інтеграційних процесах.

Іншим обґрунтуванням будівництва готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення в с. Хворостів є його вигідне геотуристичне положення, оскільки дана територія входить до тридцяти кілометрової зони з Польщею, а також поблизу проходить траса міжнародного сполучення «Київ-Варшава». Виходячи з цього при в'їзді до комплексу пропонуємо розмістити наметове містечко, запропонований придорожній кемпінг надасть можливість вело туристам розкласти свій намет в чистому захищеному місті, оснащеному питною водою та електрикою за окрему невелику плату.

Сам готельно-ресторанний комплекс варто розмістити в с. Хворостів, за декілька кілометрів від головної магістралі на лісистій місцевості, що забезпечить гарний краєвид та свіже цілюще повітря волинських лісів. Готель пропонуємо побудувати, роблячи акцент на екологічно чистих матеріалах, а околиці прикрасити ставковим ландшафтним дизайном з невеликим парком та відкритим ігровим майданчиком. Важливо його оснастити бібліотекою, в якій пропонується розмістити конференц-зал, котрий використовуватиметься як читальний куточок, а за потреб може бути використаним за своїм призначенням в цілях ділового спілкування.

Також на території готелю с. Хворостів буде доречним розміщення сауно-банного комплексу, оснащеного басейнами та відкритими водоймами для купання. Туристам можнабуде запропонувати різні косметичні процедури, на базі слов'янських секретів краси, масел та відварів зібраних трав притаманних волинській місцевості, збір яких можна організовувати як окремий вид відпочинку.

Запропонована територія готельно-ресторанного комплексу с. Хворостів користуватиметься попитом серед вітчизняних та іноземних

туристів, адже володіє значними природними туристичними ресурсами: сприятливими кліматотерапевтичними умовами, привабливими рівнинними, гірськими й аквальними ландшафтами, багатою флорою і фауною.

Так, клімат Волинської області, де розміщене с. Хворостів, яка розташована на крайньому північному заході України визначається впливом Атлантичного океану і характеризується помірною континентальністю порівняно з іншими регіонами України. Він характеризується такими багаторічними даними: найнижча температура (абсолютний мінімум) – $35-39^{\circ}\text{C}$ в січні-лютому; найвища (абсолютний максимум) досягає $+36-39^{\circ}\text{C}$ і припадає на липень-серпень; сума річних опадів становить 540-640 мм, а за період з середньою добовою температурою повітря понад 10°C – 330-380 мм; середня висота снігового покриву за зиму (середня з максимальних декадних висот) 12-14 см. [2]. Такі показники свідчать про сприятливу кліматичну ситуацію, яка позитивно впливає на формування та подальше використання рекреаційних ресурсів та збільшує туристичну привабливість даної території.

В 8 км. від с. Хворостів розташоване о. Окунин та о. Сомин Турійського району, яке постає як чудова альтернатива о. Світязь, що через наплив відпочиваючих, через закриття доступу до Кримського півострова, починає міліти і не справляється з очищенням води [3]. Соминське озеро є привабливим туристичним об'єктом, цікаве своїми історіями про велетенських сомів. Уперше про загадкову істоту засвідчив староста сусіднього селища міського типу Луків наприкінці XIX ст. Поляки навіть спорядили експедицію на озеро. Однак їй завадила Перша світова війна. Удруге вистежити чудовисько намагалися за часів німецької окупації. Дослідник соминського чудовиська 50-річний Валентин Люпа з Луцька припускає, що чудовисько – це величезний сом. А ще вчені вважають, що в Сомині живе доісторична прісноводна акула. Вона нібито пережила льодовиковий період. На користь цієї версії свідчать археологічні знахідки, каже радник Інституту археології НАН України Валентин Волонтей [10]. Така легенда робить це місце привабливим як для екстрималів так і просто туристів, адже з трьох боків озеро оснащено спеціальними пірсами, а з іншого прекрасним пляжем та пологим спуском у воду, що прекрасно підходить для відпочиваючих з дітьми. В озері водиться багато риби, але основний її вилов і розвиток рибальства на базі туристичного комплексу пропонується провести в с. Руда (7 км від с. Хворостів) де вже є розроблена мережа риболовецьких ставків приватного підприємця П.Т. Бурдило [5].

Місцевість регіону багата на представників тваринного світу, за якими можна вести спостереження і організовувати виїзди туристів в окремі лісові місцевості на оглядові вишки, в часи годування диких тварин, а саме тут поширені: олені, косулі, кабани, поспостерігати і в окремих випадках погодувати їх.

Сприятливі ґрунтово-кліматичні умови зумовили різноманітний природний склад лісів, де переважають цінні хвойні (сосна, ялина), м'яколистяні та твердолистяні породи, серед яких особливо високоякісну деревину мають дуб, явір, ясен [8]. Позитивний вплив на розвиток різних видів туризму має природа даної місцевості, засадженість хвойними лісами мають оздоровчий потенціал та чудово підходять для занять йогою та медитаціями. Площа лісових угідь Волинської області складає 695 тис. га, з яких 429 тис. га (61%) займають ліси державного значення. Найближче до запропонованого місця побудови комплексу знаходиться ботанічний заказник «Любомльський» (5 км) [9]. Таким чином в межах запропонованого комплексу можна розвивати наступні види туризму: розважальний, екстремальний, лікувально-оздоровчий, пригодницький, спортивний, діловий, та ін. Запропонована територія чудесно підходить для збору цілющих трав (чебрець, арніка, подорожник, та багато ін.), ягід та грибів, березового соку, який також має цілющі властивості, що в сукупності теж забезпечує різноманітність проведення дозвілля в різні пори року. На території запропонованого готельно-ресторанного комплексу можливим є розвиток апітуризму - медичне використання бджолиних продуктів, зокрема: меду, перги, воску, прополісу, маточного молочка («королівського желе») та бджолої отрути. Україна посідає перше місце в Європі за експортом меду, а в межах Волинської області щорічний валовий збір меду становить 1,5-2,0 тис. центнерів. Понад 70% чисельності бджолосімей зосереджується в індивідуальному секторі господарства [8]. На сучасному етапі апітерапія – це одна з новинок туристичного та лікувально-оздоровчого відпочинку. На території комплексу цікавим туристським об'єктом може стати невелика ферма, яка буде розважати відпочиваючих, і задовольняти ресторан свіжою продукцією.

Можливим є також розвиток спортивного (кінного) туризму, в поєднанні з лікувально-оздоровчим, а саме іпотеріпаєю – лікування кіньми. Іпотерапія є визнаним засобом реабілітації на хворих соматичними, психічними захворюваннями, реконвалесцентів після травм. Вона може застосовуватися при серцевих, шлунково-кишкових і ще безлічі інших захворювань і відхилень у стані здоров'я, в тому числі і для соціальної реабілітації [4]. Такого лікування потребує велика кількість людей, та дітей, особливо після останніх подій в Україні, пов'язаних з агресією Російської Федерації. Також в Любомльському районі неподалік від запропонованого комплексу знаходяться Головенська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат, для розумово відсталих дітей, та Руденський психоневрологічний будинок-інтернат (8 км від запропонованого місця побудови комплексу), старші люди та діти яких потребують такого роду лікування [1]. Завдяки цьому стає можливим залучення до справи різних волонтерських організацій, що дадуть підтримку розвитку такому напрямку, не лише з України, адже завдяки транскордонному співробітництву та сприятливому географічному

положенню, польські жителі, і інші, зможуть часто відвідувати створений комплекс, особливо з метою лікування.

Розвитку спортивного туризму сприяє поверхня Волинського Полісся виражена слабо хвилястими рівнинами з однаковим рельєфом, який порушується тільки хвилеподібними підвищеннями. Тому як основу туристичного комплексу пропонується побудувати іподром по східний бік готелю, а по західний розробити систему трас для катання на квадроциклах та розвитку кантрі-кросу – одного з видів мотоциклетного спорту. Таким чином створюються умови для залучення туристів з точки зору професійного спорту, сімейного відпочинку, рекреації, еко-туризму та лікувально-оздоровчого відпочинку. Іподром також можна використовувати як школу верхової їзди, впровадити кінні прогулянки лісом, тим паче, що лісові дороги обраної місцевості є придатними для цього. Таким чином для розвитку туристичного бізнесу запропонованої території задіяні будуть чотири пори року, адже такого роду відпочинок не втратить своєї популярності в будь-який сезон, що є досить важливо.

Крім того територія запропонованого готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення придатна для прокладання трас для квадроциклів, які теж можна використовувати в прогулянках лісом, і використовувати усі чотири пори року. Загалом в околицях комплексу можна розмістити комплекс канатних доріг між деревами з системами проходження як для дорослих так і дітей. Наймолодшим відпочивальникам можна буде запропонувати ряд програм в дитячих кімнатах, щодо гончарної справи, вишивання, виготовлення ляльок мотанок, завдяки яким діти будуть працювати виключно з екологічно чистими матеріалами, а також преїматимуть українські традиції. Колорит ляльки мотанки і спеціальних орнаментів волинського краю як найкраще сприятимуть культурному обміну традиціями та історією.

Позитивному туристичному іміджу запропонованого готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення сприяє історичне минуле та культурна спадщина даної території. Так, перша писемна згадка про село датується 1583 р., але за переказами старожилів, поселення тут виникло ще в середині XIII ст. [6]. Крім того тут проживає знаменита волинська художниця Валентина Михальська. Дівчиною з 10-річного віку вона прикута до інвалідного візка, проте обмежені фізичні можливості Валентина сповна компенсувала своїми картинами. У її творчому доробку – понад 1000 робіт, які експонувалися на 30 виставках як в Україні, так і за її межами [7]. Іншою туристичною цікавинкою є розташований буквально в 41 км від даної території музей-садиба імені Лесі Українки в Колодяжному, котра вважається не лише відомою талановитою поетесою, але і символом незламного українського духу.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Однією з пріоритетних сфер розвитку туризму України є розвиток нових видів туризму на її території та в межах її прикордонних областей, однією з яких є Волинська область. В статті авторами було запропоновано побудову

готельно-ресторанного комплексу туристичного призначення на території с. Хворостів Любомльського району Волинської області, котрий сприятиме не лише розвитку нових видів туризму в межах Волинського прикордоння (лікувально-оздоровчого, спортивного, апітуризму, пізнавального, ділового), але матиме позитивний вплив на нарощення його туристичного потенціалу зокрема та туристичного іміджу України загалом, а також створить сприятливі передумови соціально-економічного розвитку запропонованої прикордонної території.

Список використаних джерел:

1. Головенська спеціальна загальноосвітня школа інтернат [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http : //golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/](http://golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/)
2. Грунти Волинської області / За редакцією доктора сільськогосподарських наук М. Й. Шевчука. – Луцьк, 1999. – 160 с.
3. Ільїн Л. В. Лімнок комплекси Українського Полісся / Л. В. Ільїн. // Том-2. Регіональні особливості та оптимізація. – Луцьк : Вежа, 2008. – 262 с.
4. Іпотерапія [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http : //ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F](http://ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F)
5. Куди поділася риба із волинських ставків? [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.volyn.com.ua/?rub=2&article=0&arch=705>
6. Любомльщина історична, туристична, інвестиційно приваблива: Довідник-путівник. / Упорядник Скляничук М. Ю. – Луцьк : Надтир'я, 2011. – 256с.
7. Остренко Н. Минуле та сучасне Волині та Полісся. / Н. Остренко // Розвиток краєзнавства та краєзнавчої освіти на Волині : Науковий збірник. Вип. 52. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – с. 262-277.
8. Євро регіон Буг : Волинська область / За ред. Б. П.Клімчука, П. В. Луцишина, В. Й. Лажніка. – Луцьк : Ред.-вид. відд. Волин. Ун-ту, 1997 – 448с.
9. Огляд територій і об'єктів природно-заповідного фонду в розрізі районів / Природно-заповідний фонд Волинської області // Упор. : М.Химин та ін..– Луцьк : Ініціал, 1999. – 48 с.
10. ТСН / Жителі села Сомин Турійського району на Волині бояться озерного чудовиська [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http : //tsn.ua/tsikavinki/ukrayinskii-loh-nes.html](http://tsn.ua/tsikavinki/ukrayinskii-loh-nes.html)
11. Мазурець Р. Р. Дисертація на здобуття кандидата географічних наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http : //dissertation.com.ua/node/998559](http://dissertation.com.ua/node/998559)

Список использованных источников:

- 1.Головненская специальная общеобразовательная школа интернат [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : //golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/](http://golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/)
- 2.Почвы Волынской области / Под редакцией доктора сельскохозяйственных наук М. И. Шевчука. - Луцк, 1999. - 160 с.
- 3.Ильин Л. В. Лимнокомплексы Украинского Полесья / Л. В. Ильин. // Том-2. Региональные особенности и оптимизация. – Луцк : Башня, 2008. – 262 с.
- 4.Иппотерапия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : //ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F](http://ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F)
- 5.Куда делась рыба из волынских озер? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : //www.volyn.com.ua/?rub=2&article=0&arch=705](http://www.volyn.com.ua/?rub=2&article=0&arch=705)

6. Любомльщине историческая, туристическая, инвестиционно привлекательна : Справочник-путеводитель / Составитель Скляничук М. Ю. – Луцк : Надстир'я, 2011. – 256 с.
7. Остренко Н. Прошлое и современное Волыни и Полесья. / Н. Остренко // Развитие краеведения и краеведческой образования на Волыни : Научный сборник. Вып. 52. – Луцк : Башня-Друк, 2014 – С. 262-277.
8. Еврорегион Буг : Волынская область / Под ред. Б. П. Климчука, П. В. Луцишина, В. И. Лажника. – Луцк : Ред.-изд. отд. Вол. Ун-та, 1997 – 448 с.
9. Осмотр территорий и объектов природно-заповедного фонда в разрезе районов / Природно-заповедный фонд Волынской области // Сост. : М.Химин и др. – Луцк : Инициал, 1999. – 48 с.
10. ТСН / Жители села Сомин Турийского района Волыни боятся озерного чудовища [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : //tsn.ua/tsikavinki/ukrayinskii-loh-nes.html](http://tsn.ua/tsikavinki/ukrayinskii-loh-nes.html)
11. Мазурец Р. Р. Диссертация на соискание кандидата географических наук [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : //dissertation.com.ua/node/998559](http://dissertation.com.ua/node/998559)

References:

1. Holovnenska Special Boarding School [Electronic resource]. – Access mode : [http : //golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/](http://golovneinternat.edukit.volyn.ua/informaciya_pro_zaklad/)
2. Soils of Volyn Region / Edited by doctor of agricultural sciences M. J. Shevchuk. – Lutsk, 1999. – 160 p.
3. Ilyin L. V. Limnokompleksy of Ukrainian Polissya / L. V. Ilyin. // Tom 2. Regional features and optimization. – Luck : Tower, 2008. – 262 p.
4. Hippotherapy [Electronic resource]. – Access mode : [http : //ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F](http://ua.referat.com/%D0%86%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F)
5. Where did the fish of Volyn region disappear? [Electronic resource]. – Access mode : [http : //www.volyn.com.ua/?rub=2&article=0&arch=705](http://www.volyn.com.ua/?rub=2&article=0&arch=705)
6. Historical, tourist, investment attractive Lyuboml'shyna : A Handbook and Guide. / Compiled by M. Sklyanchuk – Lutsk : Nadstir'ya, 2011. – 256 p.
7. Ostrenko N. A. Past and present of Volyn and Polissya. / N. A. Ostrenko // Development of land studies and land studies education in Volyn : scientific Journal. Vol. 52. – Luck : Tower-Print, 2014 - P. 262-277.
8. Euroregion Bug : Volyn Region / Edited by B. P. Klimchuk, P. V. Lutsyshyn, W. J. Lazhnik. – Luck : edit. board of Volyn university, 1997 – 448 p.
9. Overview of territories and objects of natural reserve fund in terms of areas / nature reserve fund of Volyn region // Compiled by M. Hymyn and others. – Luck : Initial, 1999. – 48 p
10. TSN / Dwellers of village Somyń of Turiysk district in Volyn are afraid of lake monster [Electronic resource]. – Access mode : <http://tsn.ua/tsikavinki/ukrayinskii-loh-nes.html>
11. Mazurets R. R. Thesis for the defence of PhD (candidate of geographical sciences) [Electronic resource]. – Access mode : [http : //dissertation.com.ua/node/998559](http://dissertation.com.ua/node/998559)